

AVONDMAAL VIEREN IN DE BRUGKERK

De kerkenraad heeft besloten om de wisselende Avondmaalsviering in de Brugkerk te handhaven. Om en om zal er sprake zijn van een zittende en een lopende viering. Ik zou het allemaal nog eens op een rijtje zetten, zo was de afspraak.

Lopend Avondmaal

De avondmaalstafel is voorafgaand aan de dienst in het wit klaar gemaakt. Het gedeelte van de avondmaalsviering in de dienst begint met een overgangslied. De voorganger verwijdert de bedekking van het avondmaalservies. Daarna spreekt de voorganger inleidende woorden op het Avondmaal en/of een tafelgebed uit. Dit kan afgewisseld worden met gemeentezang. Daarna gaat de voorganger over tot het breken van het brood en het uitgieten van de wijn, onder uitspreken van de instellingswoorden. Vervolgens is er de nodiging. De voorganger stelt zich vervolgens met de schaal brood op aan de zuidzijde van het liturgische centrum. Twee ambtsdragers doen dit met een beker wijn en een beker druivensap aan de noordzijde van het liturgisch centrum. Een ambtsdrager nodigt avondmaalgangers uit om naar voren te lopen, te beginnen in het pad aan de zuidzijde van de kerk, vooraan te beginnen dan naar achter, vervolgens in het pad aan de noordzijde van de kerk, achteraan te beginnen dan naar voren. Avondmaalgangers lopen dus links om in een ronde door de kerk, door het zuidelijke pad naar voren om eerst brood en daarna wijn of druivensap te ontvangen. Daarna door het noordelijke pad weer naar achter. Het éne deel van de gemeente zal dan de hal van de kerk passeren op weg naar het liturgische centrum. Het andere deel van de gemeente zal de hal van de kerk passeren op de terugweg naar de eigen plaats in de kerk. De kunst van het vieren is, om ook bij het lopen al een houding van aandacht en meditatie aan te nemen en die vast te houden tot aan de terugkeer op de eigen plaats. Bij het uitdelen van het brood kan de voorganger spreken: 'lichaam van Christus', 'brood uit de hemel', 'voedsel ten leven', 'vrede van Christus'. Bij het aanreiken van de beker kan de ambtsdrager spreken: 'bloed van Christus', 'wijn van het Koninkrijk', 'drank ten leven', 'vreugde van Christus'. Het kan ook aangereikt worden met stille aandachtigheid. Als alle avondmaalgangers de rondgang door de kerk hebben voltooid, komen de dienstdoende ambtsdragers en de voorganger samen in het liturgisch centrum achter de tafel en deelt de voorganger tenslotte aan hen brood uit en reikt hen daarna de beker aan. Daarna gaan de ambtsdragers op hun plaats zitten. De voorganger spreekt het slotgebed uit en kondigt de collecte aan. De diaken leidt de collecte. De collectezakken waarmee de speciale avondmaalscollecte wordt gehouden worden niet in het collecteblok opgehangen, maar neergelegd op de avondmaalstafel. Een andere ambtsdrager dekt ondertussen (al of niet samen met de voorganger) het avondmaalservies weer toe. Na het slotlied is er de wegzending en de zegen.

Zittend Avondmaal

De avondmaalstafel is voorafgaand aan de dienst in het wit klaar gemaakt. Ook

liggen er de nodige liedboeken klaar om tijdens de viering te kunnen gebruiken (de projectiewand is dan niet voor ieder zichtbaar). Het gedeelte van de avondmaalsviering in de dienst begint met een overgangslied. De voorganger vewijdt de bedekking van het avondmaalservies. Daarna spreekt de voorganger inleidende woorden op het Avondmaal en/of een tafelgebed uit. Dit kan afgewisseld worden met gemeentezang. Daarna gaat de voorganger over tot de nodiging voor de 'eerste tafel'. Er zijn twee rondes. Avondmaalgangers beginnen van vooraf aan via beide paden naar voren te komen. Zij vullen zo goed mogelijk de plaatsen rond de tafel aan. Ook de dienstdoende ambtsdragers voegen zich met de gemeente aan de eerste tafel. Wanneer een ieder gezeten is, gaat de voorganger over tot het breken van het brood, onder uitspreken van de instellingswoorden. Daarna gaan de borden met brood rond. Vervolgens gaat de voorganger over tot het uitgieten van de wijn, onder uitspreken van de instellingswoorden. Daarna gaan de bekertjes wijn rond. Ook zijn er bekertjes met druivensap voor hen die zonder alcohol Avondmaal willen of moeten vieren. Vervolgens kondigt de voorganger een lied aan, en nodigt de avondmaalgangers uit om na het zingen naar hun plaats terug te keren. Anderen in de kerk nodigt de voorganger uit om daarna te komen naar de 'tweede tafel'. Ook de dienstdoende ambtsdragers keren na de eerste tafel naar hun plaats in de kerk terug. De 'tweede tafel' verloopt gelijk aan de 'eerste tafel'. Bij deze avondmaalsviering staan zogenaamde collecteschalen op de avondmaaltafel, waarin de avondmaalgangers hun gave voor de avondmaalscollecte kunnen doen. Wanneer alle avondmaalgangers weer op hun plaats in de kerk zijn teruggekeerd, spreekt de voorganger het slotgebed uit en kondigt de (gewone) collecte aan. De diaken leidt de collecte. Een andere ambtsdrager dekt ondertussen (al of niet samen met de voorganger) het avondmaalservies weer toe. Na het slotlied is er de wegzending en de zegen.

Nodiging tot het Avondmaal

Vanouds is het Avondmaal in de christelijke kerk bedoeld voor de gedoopte christenen. Het is een zichtbare en proefbare tegenwoordigstelling van de zelfovergave van Jezus Christus. Het is een geschenk van Godswege ter versterking van het geloof. Van de andere kant betekent onze deelname, dat je daarmee uitdrukt dat je wilt delen in de liefde en de genade van God, en dat je ook gelooft dat God die aan u of jou geeft. Bewust Avondmaal vieren is dus een vorm van je geloof belijden. Je moet namelijk in beweging komen. Dat wil niet zeggen, dat iemand die blijft zitten, daarmee zou willen aangeven niet te geloven. Er kunnen andere redenen zijn om te blijven zitten. Onze gemeente hoort bij een kerk waar kinderen worden gedoopt. Dat komt voort uit het denken in familieverbanden. Petrus de apostel sprak op de Pinksterdag: de belofte van God is er voor jullie en jullie kinderen. Als een vader of een moeder tot geloof kwamen, werden vanaf de vroegste tijd (al in de tijd van het Nieuwe Testament) ook de kinderen gedoopt (het hele 'huis'). Zij horen helemaal bij de gemeente, zo is de gedachte. In onze kerk mogen de kinderen ook meedoen bij de viering van het Heilig Avondmaal. Als je volwassen wordt, gaat dat steeds meer om een

eigen keuze. In onze kerk wordt bij de nodiging tot het Avondmaal geen drempel opgeworpen. Jezus zelf hield maaltijd met mensen van velerlei komaf en achtergrond. Wel zal het er om gaan dat je op dat moment voelt en beseft: ik wil hierbij horen, ik wil horen bij de kring van hen die de liefde en de genade van God nodig hebben. Stel dat je dat voelt en ook de stap zet om naar voren te komen, waartoe je hartelijk wordt uitgenodigd, maar je was nog nooit gedoopt, of je bent nog niet toegetreden tot de kerk als een belijdend lid, dan is de stap om daar eens over na te denken, misschien niet zo groot. Niet dat het dan per se meteen moet. Maar het Avondmaal meevieren is een gebeurtenis van dezelfde orde, dus je hoeft er ook niet al te bang voor te zijn. Anderzijds zijn er misschien mensen die horen bij de gemeente (ik weet dat ze er zijn) die vanouds juist een schroom hebben om Avondmaal te vieren. Dat kan terecht zijn, als je echt dwars tegen de bedoelingen van God inleeft. Maar veel vaker kom ik het idee dan tegen, dat je eerst in je zelf een soort heilige moet zijn, voordat je Avondmaal zou mogen vieren. En dat is niet terecht. Het gaat er om of je eerlijk durft te zijn met je zelf, en of je dan het verlangen hebt om bij de kring te horen van hen die niet zonder een band met God en met Jezus Christus willen leven. Als dat zo is, ben je meer dan welkom aan de tafel van de Heer.

Jos Aarnoudse